

زخم:

هرگونه گسستگی در انسجام لایه های پوست (اپیدرم، درم و زیر جلد) یا بافت های زیر پوستی با یا بدون ایجاد شکاف به داخل بدن را زخم می گویند که ممکن است با عمق و اندازه های مختلف در هر نقطه از بدن توسط عوامل فیزیکی (برش جراحی، ضربه، فشار، اصابت گلوله) و یا عوامل شیمیایی (سوختگی با اسید) ایجاد شود.

دسته بندی زخم از نظر انسجام لایه های پوست:

زخم های بسته (Closed wounds):

زخم های باز (Open wounds):

دسته بندی زخم از نظر رنگ بستر زخم:

زخم سیاه رنگ: (Black Necrotic)

زخم زرد رنگ: (Yellow Slough)

زخم قرمز رنگ: (Red Granulation)

زخم صورتی رنگ: (Pink Epithelialization)

دسته بندی زخم ها از نظر طول مدت زمان ابتلا به
زخم:

زخم حاد

زخم مزمن یا غیر قابل التیام

زخم عفونی (Infected wound)

زخم تمیز (Clean wound):

زخم آلوده (Contaminated wound):

زخم کلونیزه (Colonized wound):

دسته بندی زخم ها از نظر درجه آلودگی به باکتریها:

زخم های باز: (Open wounds) گسستگی در لایه های پوست یا
لایه های مخاطی دیده می شود

زخم های بسته: (Closed wounds) هیچ گونه گسستگی در لایه
های پوست مشاهده نمی شود:

کوفتگی (Contusions): گسستگی در پوست دیده نمی شود ولی آسیب به بافت های زیرین از قبیل عروق خونی و ادم مشهود است.

کبودی (Ecchymosis): تغییر رنگ پوست به علت نشت خون از رگ های خونی به بافت های سطحی تر می باشد.

• **خونمردگی (Haematoma):** تجمع موضعی خون در بافتها، یک ارگان یا یک حفره از بدن می باشد.

. خراشیدگی: (Abrasion) زخم سطحی که به دلیل خراش یا کشیده شدن پوست، بر روی سطح محکم و خشن ثابتی ایجاد می شود.

• **بریدگی (Incision):** زخم با لبه های صاف بریده شده ای که با وسیله ای تیز و برنده ایجاد شده باشد.

• پارگی (Laceration): زخم با لبه های نامنظم، دنداندار پاره شده ای که همراه با آسیب به بافت های اطراف می باشد.

- **سوراخ شدگی (Puncture wound):** دهانه کوچکی که توسط شی برنده ای به صورت متمرکز در یک نقطه تا بافت های زیرین راه می یابد .

Laceration

Puncture wound

. **زخم نافذ (Penetrating):** زخمی است که با عبور جسمی از لایه های پوست و مخاط به بافت ها و ارگان های داخلی تر ایجاد می شود.

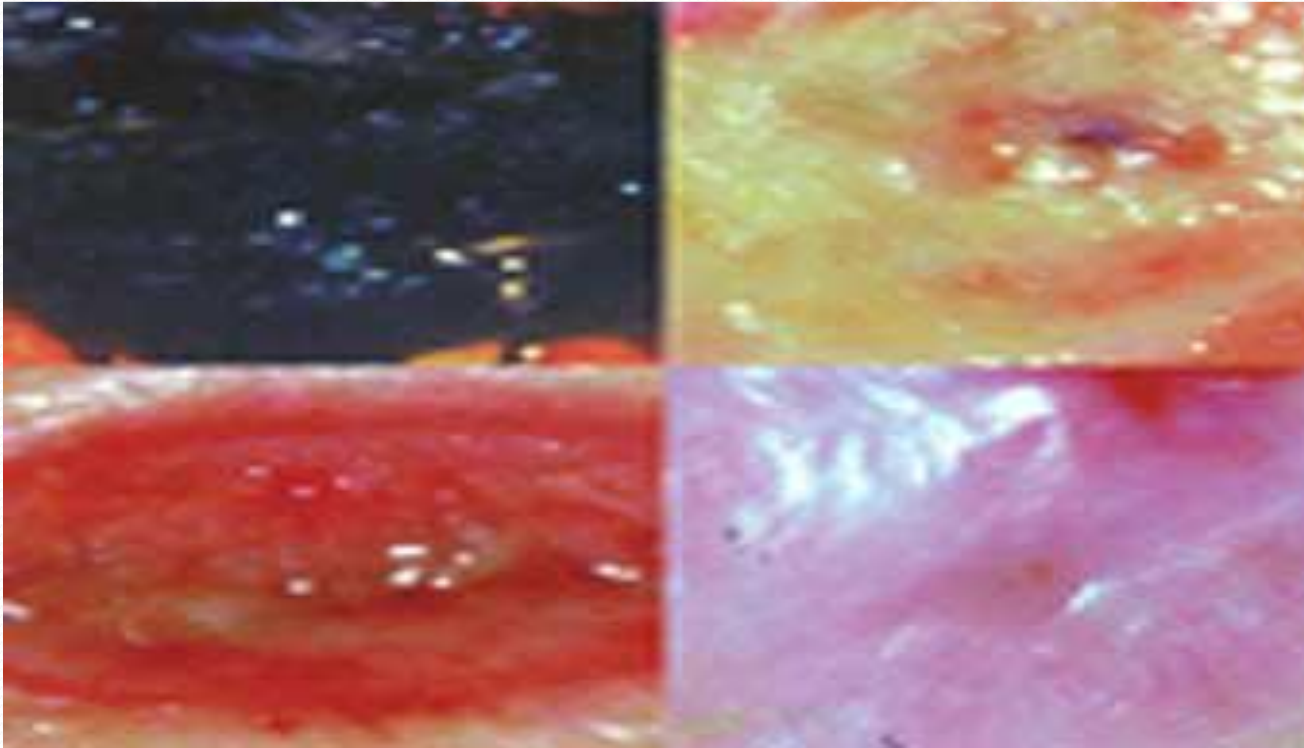

. زخم پرفوره (Perforating wound): زمانی ایجاد می شود که یک شی یا جسم هم داخل زخم شده و هم از آن بافت یا ارگان های داخلی خارج می شود.

دسته بندی زخم از نظر رنگ بستر زخم:

زخم سیاه رنگ: (Black Necrotic)

زخم با بافت اشکار سیاه یا نکروتیک فاقد ترشح یا دارای آگزودا بسیار ناچیزی می باشد. بافت نکروز مانند سد فیزیکی از بسته شدن زخم جلوگیری می نماید از طرفی بافت نکروز، بافت مرده ای است که محل مناسبی جهت رشد انواع میکروارگانیسم ها می باشد.

زخم زرد رنگ: (Yellow Slough)

بافت نکروز زرد رنگ از تجمع سلولهای مرده، ترشحات و آگزودا زخم و بافت فیبرین به رنگ زرد روشن یا خاکستری است و نباید با عفونت اشتباه شود. این بافت نیز مزاحم فرآیند التیام زخم می باشد و بایستی از سطح زخم توسط دبریدمان برداشته شود.

زخم قرمزرنگ: (Red Granulation)

این نوع زخم بافت گرانوله قرمزرنگ و خونریزی دهنده دارد و به دلیل وجود مویرگهای نازک و شکننده این بافت با کوچکترین ضربه دچار آسیب و خونریزی می گردد و همچنین میزان ترشحات آن بسیار زیاد می باشد

زخم صورتی رنگ: (Pink Epithelialization)

این زخم آخرین مرحله از بهبود زخم می باشد که بافت پوششی نازک و صورتی رنگی بر روی بافت گرانوله قرمز تشکیل می شود. این نوع بافت بسیار حساس بوده و به آسانی دچار آسیب می شود.

دسته بندی زخم ها از نظر طول مدت زمان ابتلا به زخم:

زخم حاد

زخم حاد زمانی اتفاق می افتد که یکپارچگی لایه های پوست در اثر عوامل خارجی مانند: ضربه یا تروما، جراحی، گرما، الکتریسیته، مواد شیمیایی، سائیدگی و... آسیب دیده یا از بین رفته باشد. این گونه زخمها به تازگی ایجاد شده اند و معمولاً " کمتر از شش هفته بهبود می یابد. زخم جراحی، سائیدگی ناشی از تصادفات، سوختگی و زخم محل دهنده پیوند پوست از جمله این زخم ها می باشد.

دسته بندی زخم ها از نظر طول مدت زمان ابتلا به زخم:

زخم مزمن یا غیر قابل التیام

در واقع همان زخم حاد است با این تفاوت که روند بهبود زخم آن بدلیل عواملی مانند عدم خون رسانی مناسب به بافت آسیب دیده، فشار موضعی، دیابت و به تعویق افتاده یا متوقف گردیده است (طول مدت بیش از شش هفته) مانند زخم فشاری (زخم بستر)، زخم های عروقی پا و زخم پای دیابتی

زخم فشاری

زخم های عروقی پا - استاز وریدی

زخم های عروقی پا - ایسکمی شریانی

زخم پای دیابتی

زخم پای نوروپاتیک

زخم پای نوروایسکمیک

دسته بندی زخم ها از نظر درجه آلودگی به باکتریها:

تفاوت زخم ها در این دسته بندی در تعداد باکتریهای موجود در زخم و نحوه تعامل آنها با سیستم ایمنی و دفاع بدن بیمار می باشد.

زخم عفونی

زخم آلوده

زخم کلونیزه

زخم تمیز

زخم عفونی (Infected wound): باکتریها به زخم حمله کرده و علائم بالینی عفونت: قرمزی، گرما، افزایش درد و اگزودای زخم مشهود است.

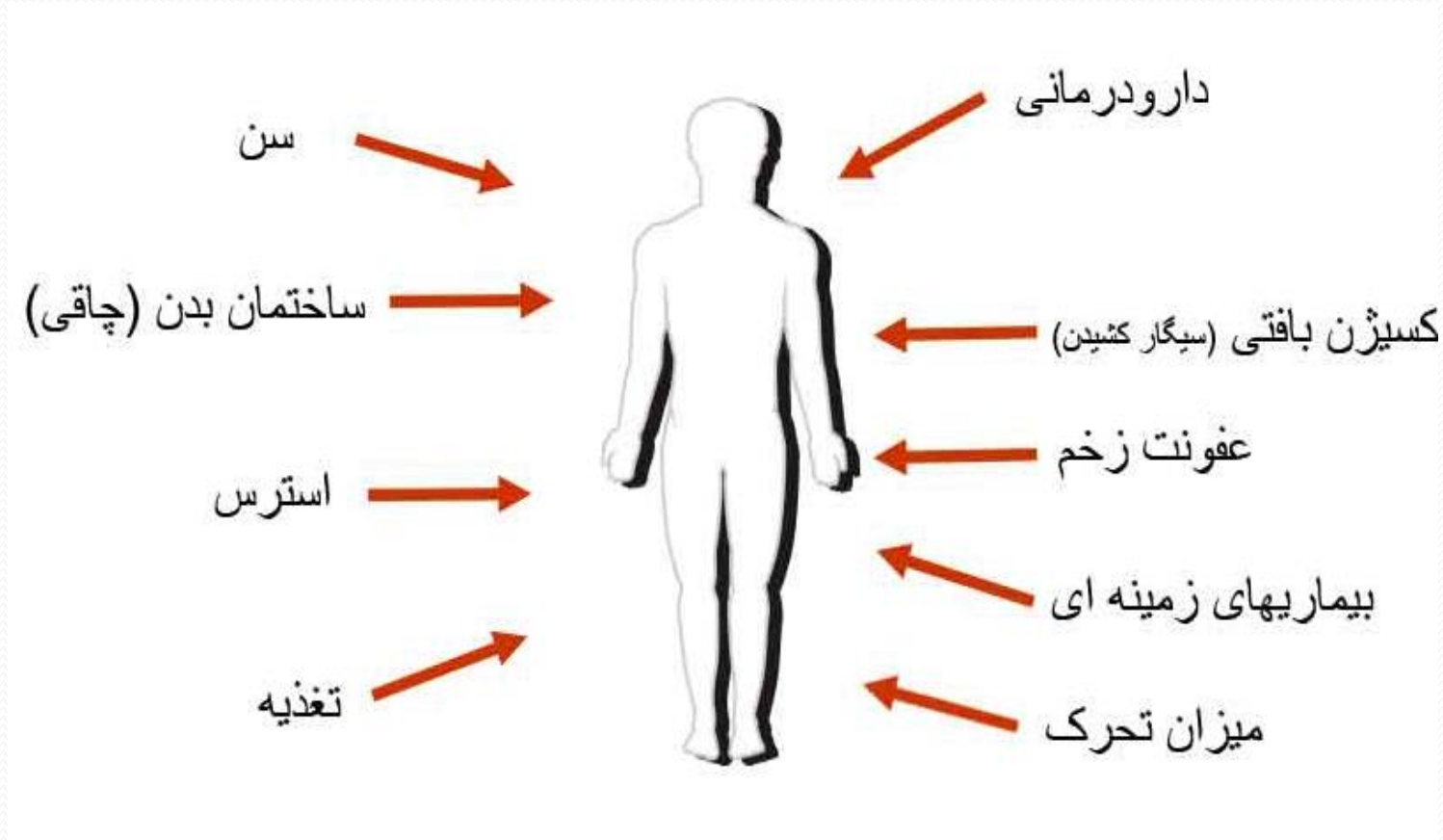
زخم آلوده (Contaminated wound): در این حالت باکتری در سطح زخم وجود دارد و خطر تهاجم میکروارگانیسم های پاتوژن و بیماریزا نیز بالاست. تمام انواع زخم با باکتریها آلوده می باشند در واقع هیچ زخمی استریل نیست. زخم آلوده بهبود پیدا می کند ولی زخم عفونی بهبود نمی یابد.

زخم کلونیزه (Colonized wound): در این حالت تعداد میکروارگانیسم های بیماریزا افزایش یافته ولی به دلیل مقاومت مناسب سیستم ایمنی بیمار در مقابل فعالیت باکتریها علائم کلاسیک عفونت وجود ندارد.

زخم تمیز (Clean wound): هیچ نشانه ای از وجود میکروارگانیسم ها دیده نمی شود.

عوامل موثر در درمان زخم

• **درجه بندی زخم نوروپاتیک: درجه بندی واگنر**

۱. زخم سطحی و محدود
۲. زخم عمقی با انتشار به استخوان، تاندون، مفصل و لیگامان
۳. زخم عمقی همراه با عفونت آبسه یا استئومیلیت
۴. گانگرن یا قانقاریا انگشتان پا سیاه شدن و مرگ بافت
۵. گانگرن کل پا

I

II

III

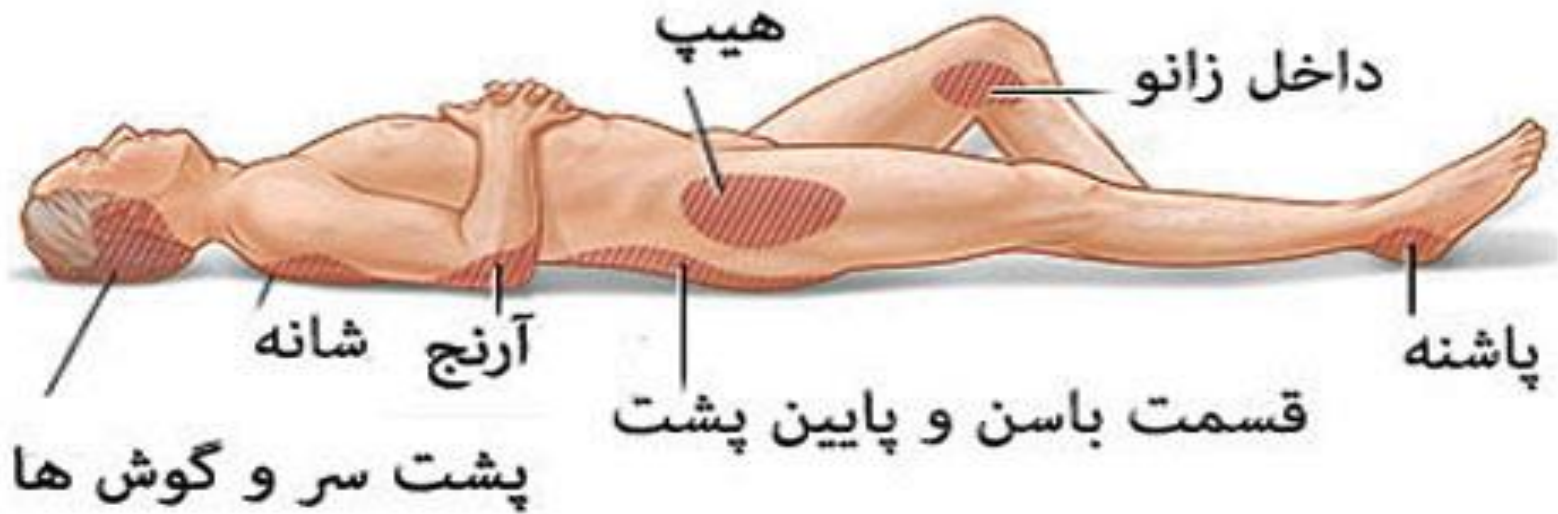
IV

V

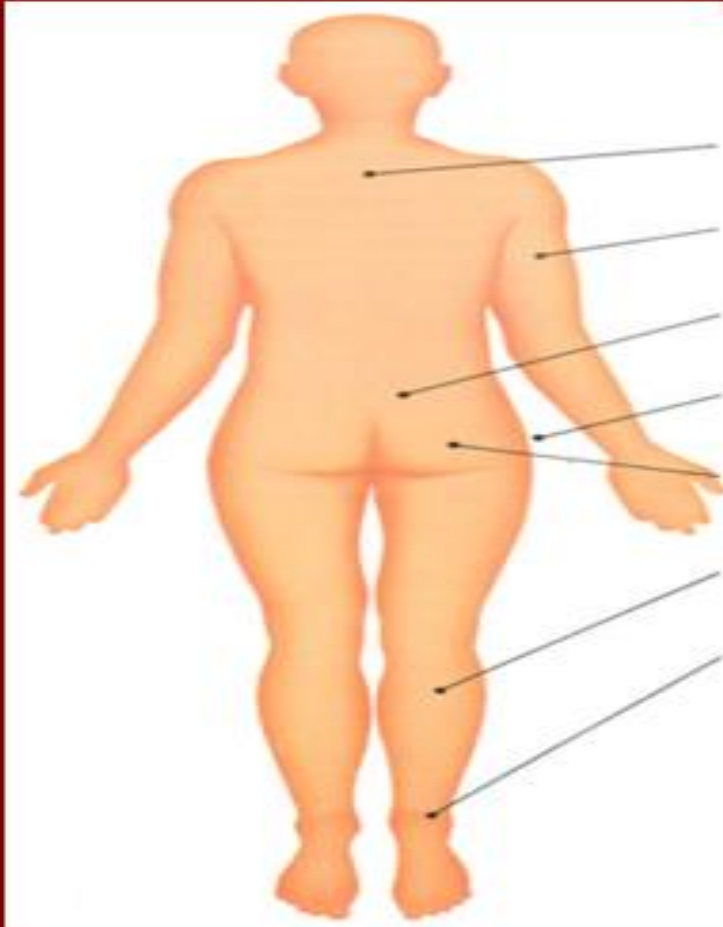

نواحی که زخم فشار ایجاد می شود

میزان ابتلا به زخم در نقاط مختلف بدن

تنه ۴٪

اندام فوقانی ۳٪

ساکروم ۳۱٪

تروکانتر ۱۰٪

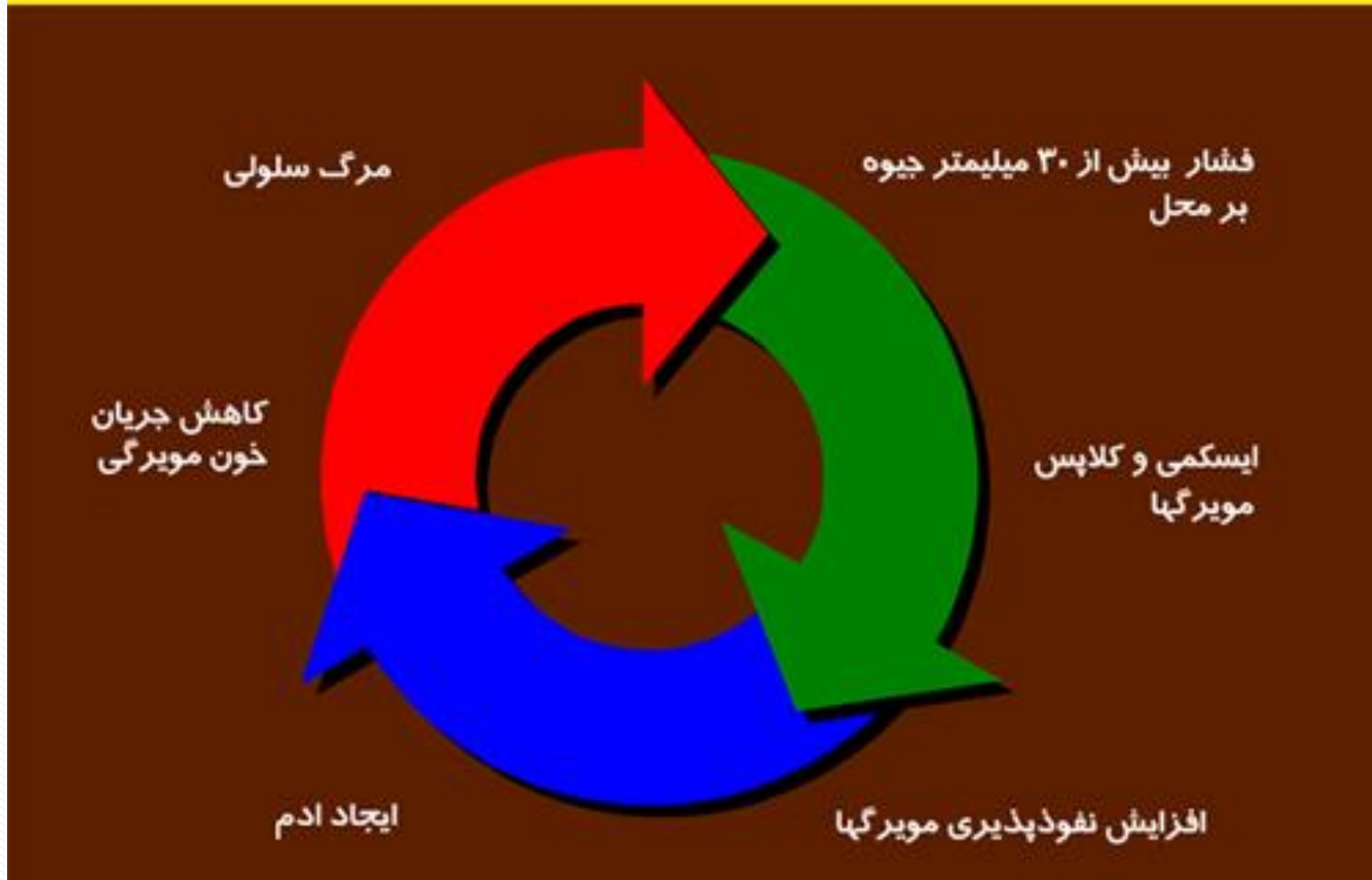
پاتکس ۲۷٪

اندام تحتانی ۵٪

پاشنه پا ۲۰٪

مکانیسم آسیب سلولی در زخم فشاری

انجمن علمی آموزش پزشکی ایران
واحد آموزش
Iranian Scientific
Association of Medical
Education

حق نگهدارتان